

Geachte gebruiker,

U heeft de demo tekstversie geopend van de musical *Stille Nacht*.

De bedoeling hiervan is u een zo royaal mogelijk indruk te geven van de musical.

Dit in combinatie met de audio presentatie die eveneens op [deze website pagina](#) staat.

De demo tekstversie bestaat uit:

A. Tekstboek:

1. De beschrijving van de scènes die voorkomen in het, onder punt A2, afgedrukte tekstdeel. De scènebeschrijving van de overige scènes, zie punt 3.
2. Het eerste deel van het tekstboek, circa 50%. Hierdoor maakt u kennis met de soort dialogen, enkele liedteksten, de opzet en de sfeer van de musical.
3. De beschrijving van alle scènes van het resterende deel van het tekstboek.

B. Handleiding:

1. Een volledig hoofdstuk
2. Het rollenschema
3. De wijze van muzieknotatie

A. 1 Korte inhoud van scène 1 t/m 3

Scène 1

In de openingsscène zien we hoe de twee vertellessen de musical inleiden. Nadat alle spelers samen met de zaal het lied 'Stille nacht' hebben gezongen, is het duidelijk dat de musical zich rond dit wereldberoemde lied zal gaan afspelen.

Scène 2

In deze scène maken we kennis met Frans Gruber. Hij is schoolmeester in het Oostenrijkse dorpje Arnsdorf. Frans, de latere componist van het lied 'Stille nacht', geeft les aan maar liefst 160 kinderen. Na de tafel van één te hebben gerepeteerd, oefent meester Frans met de kinderen een paar kerstliederen, die zij tijdens het komende kerstfeest gaan zingen.

Scène 3

De vertellers duiken in de geschiedenis en vertellen hoe het komt, dat Frans in Arnsdorf is beland. Ook vertellen zij op welke bijzondere wijze het huwelijk van Frans en Lisa is ontstaan. Dan zien we hoe Frans dolgelukkig aan Lisa vertelt, dat hij een baan als organist-dirigent in Oberndorf heeft gekregen. Nu kunnen ze eindelijk wat nieuwe spulletjes kopen, want het onderwijzersloon is daar veel te karig voor.

A. 2 Het eerste deel van het tekstboek, circa 50%

stille nacht

de kerstmusical
tekstboek

SCÈNE 1

Het decor is een schamel ingericht klaslokaal. Er staat een schoolbord, een tafel + stoel. Verdere aankleding, zoals landkaart, enkele prenten e.d. zelf bepalen.

De muziek wordt gestart. Er klinken verschillende versies van het lied 'Stille Nacht ... Heilige Nacht'. Er komen twee vertellers oplopen. Ze hebben een brandende kaars in de hand. Ze nemen plaats op de stoelen die links- en rechtsvoor op het speelveld staan. Als de eerste verteller begint, wordt de muziek zachter gezet (zie handleiding i.v.m. timing)

Verteller 1 : Stille Nacht ... Heilige Nacht, kennen jullie dat lied?

Verteller 2 : Wat een domme vraag. Natuurlijk kennen ze dat lied. Iedereen kent dat lied.

Verteller 1 : Je hebt gelijk. Iedereen kent Stille Nacht. Iedereen, in de hele wereld.

Verteller 2 : Van Nederland tot China.

Verteller 1 : Van Japan tot de Verenigde Staten.

Verteller 2 : Van Australië tot de Noordpool.

Verteller 1 : Overal zingen de mensen Stille Nacht...Heilige Nacht.

Verteller 2 : Iedereen in hun eigen taal natuurlijk.

Verteller 1 : Ja natuurlijk. Zeg en weet jij hoeveel talen dat zijn?

Verteller 2 : Nee niet precies ..... jij wel?

Verteller 1 : Stille Nacht is vertaald in maar liefst 230 talen en dialecten.

Verteller 2 : 230? ..... ongelooflijk!

Verteller 1 : Ja, en vaak bestaan er in één taal nog diverse variaties. Een enkele zin of soms de complete tekst van alle coupletten. Hierdoor komt het aantal versies op enkele honderden.

De muziek wordt weer harder gezet. Verteller 1 begint weer, als het fragment is afgelopen.

Verteller 1 : Maar weten jullie ook waar dit lied vandaan komt?

Verteller 2 : Wie het heeft gemaakt.....

Verteller 1 : En wanneer het voor het eerst is gezongen.....

Verteller 2 : Dát weten ze niet, denk je natuurlijk.

Verteller 1 : Mis, dat weten wij wel!

Verteller 2 : Let maar eens op, want daarover gaat dit verhaal.

Verteller 1 : Het verhaal van Stille Nacht...

Verteller 2 : Heilige Nacht!

De muziek wordt gestart. Alle spelers komen op. Ze zingen, met de zaal, 2 coupletten. Eén van de spelers begeleidt, play-backend, op een gitaar.

LIED 1 : STILLE NACHT..... HEILIGE NACHT

1. Stille nacht, heilige nacht, Davids zoon, lang verwacht.
Die miljoenen eens zaligen zal, werd geboren in Bethlehems stal.
Hij der schepselen heer, Hij der schepselen heer.
2. Stille nacht, heilige nacht, slaap gerust, sluimer zacht.
Kindje, niets dat je rust nog verstoort.
Stil is alles, slaap rustig, slaap voort.
Eng'len houden de wacht, slaap dan rustig, slaap zacht.

Na het lied verlaten de spelers het speelvlak en gaat verteller 1 verder.

SCÈNE 2

Verteller 1 : Dit lied is ooit gemaakt.

Verteller 2 : Ooit door iemand, of liever gezegd door twee iemanden.

Verteller 1 : Het zijn twee lieden van nederige komaf.

Verteller 2 : De één heet Frans Gruber.

Verteller 1 : Hij is afkomstig uit een armoedige linnenweversfamilie.

Verteller 2 : De andere maker is Joseph Mohr.

Verteller 1 : Hij is de zoon van een ongetrouwde breister en een gedeserteerde soldaat.

Verteller 2 : Frans is schoolmeester.

Verteller 1 : En Joseph is hulp priester.

Frans Gruber komt nu oplopen. Hij zet wat spulletjes klaar, schrijft wat op het bord etc. Hij gaat hiermee door tot de vertellers stoppen.

Verteller 1 : De school waar Frans lesgeeft staat in Oostenrijk. In het dorpje Arnsdorf om precies te zijn.

Verteller 2 : Het is een kleine school. Eigenlijk is er maar één klas.

Verteller 1 : Maar in die klas zitten, schrik niet .... 160 kinderen!

Frans Gruber begint tegen zijn klas (het publiek):

Frans : Goedemorgen jongelui.

Verteller 1 zegt voor:

Verteller 1 : Goedemorgen meester Gruber.

Zaal : Goedemorgen meester Gruber.

Omdat dit de eerste keer is, dat de zaal bij het spel wordt betrokken, moet de verteller dit heel duidelijk maken. Mocht de reactie te 'mager' zijn, dan herhaalt de verteller nadrukkelijk: "Ik zei, goedemorgen meester Gruber".

Frans : Wat fijn dat jullie er allemaal weer zijn. Tenminste, dat neem ik aan. Want als ik jullie moet gaan tellen is de ochtend om. Hebben jullie allemaal je huiswerk gemaakt?

Verteller 2 : *(zegt voor)* Ja meester Gruber.

Zaal : Ja meester Gruber.

Frans : Schön zo. Laat dan maar 's de tafel van één horen. Eén keer één is ...

Zaal : Eén.

Frans : Twee keer één is ...

Zaal : Twee.

Frans : Drie keer één is ....

Zaal : Drie.

Frans : Vier keer één is...

Zaal : Vier.

Frans : Vijf keer één is...

Zaal : Vijf.

Frans : Zes keer één is...

Zaal : Zes.

Frans : Zeven keer één is...

Zaal : Zeven.

Frans : Acht keer één is...

Zaal : Acht.

Frans : Negen keer één is...

Zaal : Negen.

Frans : En tien keer één is...

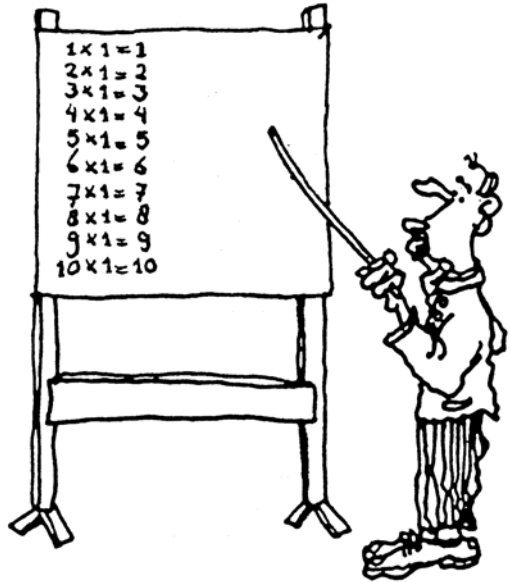
Zaal : Tien.

Frans : Dat ging goed, zeer goed. Hebben jullie ook de liedjes voor de kerstuitvoering nog geoefend?

Verteller 1 : Ja meester Gruber.

Zaal : Ja meester Gruber.

Frans : Ik ben benieuwd. We beginnen met 'Midden in de winter-nacht'.

♪ 3

*De muziek wordt gestart.
De kinderen zingen, terwijl
Frans meezingt/dirigeert:*

LIED 2 : MIDDEN IN DE WINTERNACHT

1. Midden in de winternacht ging de hemel open.
Die ons 't heil der wereld bracht, antwoord op ons hopen.
Elke vogel zingt zijn lied.
Herders waarom zingt gij niet?
Laat de cithers slaan, blaast de fluiten aan.
Laat de bel, laat de trom, laat de beltrom horen.
Christus is geboren!
2. Vrede was het overal, wilde dieren kwamen.
Bij de schapen in de stal en zij speelden samen.
Elke vogel zingt zijn lied.
Herders waarom zingt gij niet?
Laat de cithers slaan, blaast de fluiten aan.
Laat de bel, laat de trom, laat de beltrom horen.
Christus is geboren!

Frans : Helemaal niet slecht. We moeten er nog wel op oefenen, maar dat komt wel goed. Eens horen of het liedje over de sparreboom ook zo klinkt.

*De muziek wordt weer gestart.
De kinderen zingen, terwijl Frans dirigeert en/of voorzingt.*

LIED 3 : SPARREBOOM

Sparreboom, sparreboom, groene takjes wonderschoon.
In het bos, zag ik je staan, toen had jij geen lichtjes aan.
Eén, twee, drie en vier.
Slingers overal, een engeltje daar, een klokje hier.
Vijf, zes, zeven, acht.
Moeder steekt de kaarsjes aan en wij zingen heel zacht.

Aan het einde van het lied zegt verteller 1:

Verteller 1 : De schoolkinderen van Frans Gruber zingen als nachtegaaltjes.

Verteller 2 : Honderd procent zuiver en precies in de maat.

Verteller 1 : Oh kijk, daar komt Lisa aan. Zij is de vrouw van Frans.

Lisa komt oplopen en roept:

- Lisa** : Kom je boven Frans? Je eten wordt koud.
- Frans** : Is het al zó laat?
- Lisa** : Het is maar goed dat ik kan klokkijken, anders ging je maar door.
- Frans** : *(tegen zaal)* Jullie gaan rustig iets voor jezelf doen. Ik ben over een half uurtje terug.

De muziek wordt gestart. De 'Stille Nacht - jingle' klinkt. Frans en zijn vrouw lopen het speelveld af.

SCÈNE 3

- Verteller 1** : Je kunt het geloven of niet, maar deze meester woont boven zijn school.
- Verteller 2** : Toen Frans op negentienjarige leeftijd hier kwam werken, sloeg hij drie vliegen in één klap.
- Verteller 1** : *(mept met vliegemepper)* Eén, hij kreeg een baan.
- Verteller 2** : *(mept met vliegemepper)* Twee, hij trouwde.....
- Verteller 1** : *(mept met vliegemepper)* En drie, hij kreeg een woning.
(voor uitbreiding van deze scène zie handleiding blz. 4)
- Verteller 2** : En het schoolbestuur was van een enorm probleem verlost.
- Verteller 1** : De vrouw, waarmee Frans trouwde, was de twintig jaar oudere Elizabeth Fishinger. Zij was de weduwe van de vorige schoolmeester.
- Verteller 2** : Zij woonde boven de school en dát was een probleem!
- Verteller 1** : Tja want hierdoor had het schoolbestuur geen huis voor de nieuwe schoolmeester.
- Verteller 2** : Ze waren dus bijzonder opgelucht toen Frans en Lisa besloten om te trouwen.

Er komt een bordendrager op met een bord, waarop staat '1816'.

- Verteller 1** : Oh kijk, het is inmiddels 1816. Frans komt waarschijnlijk heel blij thuis.

Frans komt inderdaad blij oplopen en roept:

- Frans** : Lisa, Lisa kom eens vlug. LISA!
- Lisa** : *(komt oprennen)* Wat is er Frans? Toch niets ergs hoop ik?
- Frans** : iets ergs, iets ergs..... het is fantastisch!
- Lisa** : Wat is er dan gebeurd?
- Frans** : Weet je nog dat ik een tijdje geleden heb gesolliciteerd?
- Lisa** : Naar die baan als organist-dirigent in Oberndorf?
- Frans** : Precies ... en wat denk je?
- Lisa** : *(blij)* Je hebt die baan!
- Frans** : Goed geraden lieverd, ik heb die baan!

Lisa omhelst Frans en zegt:

- Lisa** : Gefeliciteerd Frans, wat ontzettend leuk voor je!
- Frans** : Nu kunnen we eindelijk nieuwe spullen kopen.
- Lisa** : En jij kunt je muzikale ei kwijt.

Frans maakt 'kip-tok-tok-geluiden'. Beiden moeten hard lachen.

- Frans** : Kom mee Elisabeth, trek gauw je jas aan.
- Lisa** : M'n jas aan. Wat ben je dan van plan?
- Frans** : *(luid en duidelijk)* We gaan 't vieren in de stube!

SCÈNE 4

De muziek wordt gestart. Er klinkt gemütliche Oostenrijkse muziek. De twee lopen gearmd en dolgelukkig het speelvlak af. Er wordt gechangeerd. We komen terecht in de 'stube'. De herbergier en zijn vrouw ontvangen op vrolijke wijze hun gasten. We zien ook Frans en Lisa uitgelaten binnenkomen. (zie handleiding i.v.m. organisatie en timing)

- Frans** : Goedenavond allemaal!
- Allen** : Ha Frans en Lisa!
- Herbergier** : Wat zijn jullie vrolijk.

A. 3 De beschrijving van alle scènes van het resterende deel van het tekstboek.

Scène 4

Frans en Lisa gaan naar de stube om daar het heuglijke feit te vieren, dat Frans een nieuwe baan heeft. We maken kennis met de Oostenrijkse 'gemütlichkeit'. Er klinkt Oostenrijkse muziek en er wordt een 'Trinklied' gezongen.

Scène 5

De baan die Frans als organist-dirigent krijgt, zal later het ontstaan van het lied 'Stille nacht' veroorzaken. Frans komt hierdoor namelijk in contact met Joseph Mohr. Joseph is hulp priester in de kapel waar Frans het orgel bespeelt en het koor leidt. Wanneer Joseph vertelt, dat hij veel nieuwe kerkliederen schrijft, maar hier helaas geen muziek bij kan bedenken, biedt Frans hem aan dit voortaan te doen. Een wereldberoemd lied wordt geboren.

Scène 6

In deze scène zien we op welke eenvoudige manier de twee makers het lied 'Stille nacht' creëren. Joseph heeft, nu kort voor kerst, een mooie tekst gemaakt. Frans sleutelt in één avond de melodie in elkaar!

Scène 7

In de slotscène wordt het lied 'Stille nacht' nogmaals gezongen. De vertellers lichten in een beknopte geschiedenis toe, op welke wijze het lied uitgroeide tot het beroemdste kerstlied aller tijden.

B. 1 Een volledig hoofdstuk uit de handleiding

De handleiding telt 32 pagina's. Behalve de beschrijving van de scènes, waarvan scène 1 hieronder in zijn geheel is afgedrukt, worden de volgende onderdelen uitvoerig beschreven:

- ✓ **Vormgeving van het eindresultaat**
- ✓ **Decors en decorwisselingen**
- ✓ **Rollen en rolverdeling**
- ✓ **De partituren**
- ✓ **Eigen inbreng**
- ✓ **Changeertips**
- ✓ **De CD**

SCÈNE 1

Korte inhoud : In de openingsscène zien we hoe de twee vertellessen de musical inleiden. Nadat alle spelers samen met de zaal het lied 'Stille nacht' hebben gezongen, is het duidelijk dat de musical zich rond dit wereldberoemde lied zal gaan afspelen.

Rollen : Verteller 1. Verteller 2. Alle spelers, waaronder een play-backende gitarist.

Rekwisieten : Twee dikke boeken voor de vertellers. Ze kunnen allebei een 'wijs' leesbrilletje dragen. Gitaar.

Kleding : Volgens eigen fantasie; 'ouderwets Oostenrijks'.

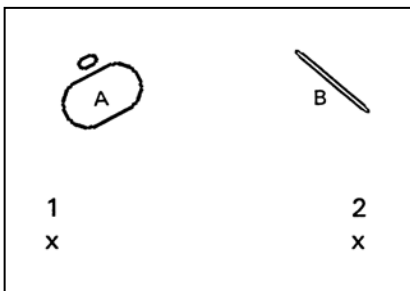
Toneelaanwijzingen : Het is een mooi effect om te beginnen met een leeg decor. Als de muziek wordt aangezet, komen de twee vertellers op (bij voorkeur achter uit de zaal). Ze dragen een brandende kaars. Als het mogelijk is lopen ze eerst door het publiek, alvorens naar het speelveld te gaan.

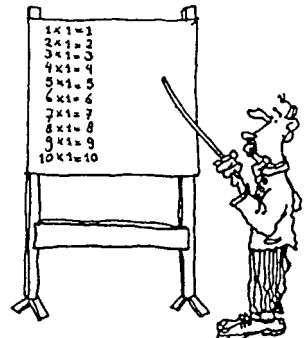
Decor : Voor de vertellers staan twee stoelen links- en rechtsvoor op het speelveld. Om een schoollokaal te suggereren, bestaat het decor uit een ouderwets schoolbord, een tafel en een stoel. Eventuele aankleding, zoals een landkaart, enkele prenten e.d. zelf bepalen. Houd hierbij rekening met de changeerbaarheid.

Suggestie : Een fluitspeler playbackt het voor- tussen- en naspel.

N.B.: : Van traditionele kerstliederen bestaan vaak meerdere versies. Wanneer u twee traditionele kerstliederen wilt zingen met 'uw eigen teksten', is dit natuurlijk geen enkel bezwaar.

A = bureau + stoel
B = schoolbord
1 = verteller 1
2 = verteller 2

B. 2 Het rollenschema

Dit schema geeft een overzicht van de omvang van de rollen. In de handleiding is dit schema zó uitgewerkt dat ook precies te zien is in welke scènes ze spelen. Onderaan dit schema wordt per scène het totaal aantal spelers aangegeven.

Rol	Tekstbeurten
1. Verteller 1	39
2. Verteller 2	36
3. Frans Gruber	55
4. Zaal	13
5. Lisa Gruber	12
6. Gast stube	1
7. Herbergier	6
8. Vrouw herbergier	--
9. Joseph Mohr	21
10. Dame van het koor	2
11. Bordendrager	--
12. Koorkinderen	--
13. Gitarist scène 1	--
14. Herr Bauer	6
15. Herr Fischer	5
16. Abt (broeder Otto)	7
17. Frans Gruber	7

Overzicht:

Scène	1	2	3	4	5	6	7
Aantal rollen	3	5	9	5	5	5	6

NB: In alle scènes komen aanvullende figurantenrollen voor.

B. 3 De wijze van muzieknotatie

Onderstaand lied is een voorbeeld van de wijze waarop de notatie is uitgewerkt; de melodielijn + akkoorden.

Lied 8: Dit was ons kerstverhaal

COMP./ TEKST /ARR. CEES WEST

4 Dit was ons kerst-ver-haal

7 o - ver Stil - le Nacht. En ver - tel eens eer - lijk, had

10 jij dat nou ge-dacht? Dat zo - iets moois, zo snel kan ont-staan. En

12 voor de eeu - wig - heid zal blij - ven be - staan. Be - dankt Jo - seph Mohr voor je

15 prach - ti - ge woor - den. Be - dankt mees - ter Gru - ber voor je

17 prach - ti - ge ac - coor - den. Dit lied schit - tert net als die

19 ster aan het heel - al, zo - als ooit in Beth - le - hem daar -